

Pienissä puutarharyhmissä viihtyvät potilaat, vieraat ja hoitajat.

Kemiön vuodeosastolla ryhdyttiin talkoisiin

Viihtyisä, helppo- hoitoinen piha

Pienellä rahalla ja suurella sydämellä vuodepotilasosaston ankea piha muuttui vehreäksi lepopaikaksi, jossa viihdytään aamuvarkaisesta iltamyöhään. Hannele Holmbergin suunnittelemasta pihasta löytää hyviä ideoita omaankin puutarhaan.

Vanhastaan on tiedetty, että viherympäristön ja kasvien merkitys ihmisen terveydelle on suuri. Neljä vuotta sitten Kemiönsaaren terveyskeskuksen vuodeosaston puuhanainen päätti ryhtyä toimeen ja sain pian muutkin innostumaan pihahankkeesta.

Suunnitelma uutta pihaa varten tilattiin pihasuunnittelija **Hannele Holmbergilta**.

– Ensimmäiseksi lähdin tutustumaan vanhaan pihaan. Kuuntelin toiveita ja paneuduin potilaiden ja hoitajien tilanteeseen. Lisäksi tutustuin perehdyin vanhusten palvelutalojen suunnitteluohjeeseen, Hannele Holmberg kertoo.

Hankala nurmikkentä pois

Jo alusta pitäen oli selvä, että nurmikon oli väistyttävä laattojen ja istutusten tieltä.

– Usein kuvitellaan, että nurmikko on kaikkein helppohoitoinen valinta. Todellisuudessa nurmikko vaatii melkoisen määrin työtä: leikkuuta, haravoitinta, kalkitsemista, lannoittamista, ilmastoitinta ja kuivina kausina myös tiuhaa kastelua.

Nurmikon poistamiseen oli vielä tärkeämpikin syy. Ulkotiloista nauttiminen edellyttää, että niihin on vaivaton pääsy. Lisäksi pihaovi toimii myös varauloskäyntinä, joten potilaat on pystyttävä

Aidan kaaret pehmentävät yleisilmettä. Aiempaa laatoitusta hyödynnettiin ajoluiskassa.

hätätilanteessa kuljettamaan vuoteissaan ulos. Nurmikolla raskaita sairaalasänkyjä on erittäin vaikea työntää ja rollaattorillakin eteneminen on työn takana.

Tutut kasvit herättävät muistot

Holmberg suunnitteli pihalle kävelyksen, tilat ajanviettoon ja viehättävät

kasviryhmät. Perennapenkit houkuttelevat myös perhosia pihalle katselijoiden iloksi. Istutusten kaarevat reunat luonnonkivineen pehmentävät pihan ilmettä.

Keskelle pihaa rakennetun kohopenkin ympäri pääsee rollaattorilla ja yrttejä hoitamaan ylettyä vuoteestakin. Kukoistava kohopenkki samalla pihan kaunistus.

Katos ei ole yrteille välttämätön. Joitakin yrttejä on tosin suojattava liialta kosteudelta, mutta ennen muuta katos suojaa puurakenteita ja on talvellakin hauskanäköinen.

- Istutusten lähtökohdaksi otin sen, että niiden tuli tuoda mukavia muistoja ihmisten mieleen. Pihalla istutettiin paljon vanhoja tuttuja perinnekasveja: soitunauhusta, kuuniliijaa,

Kivetyllä pihalla on helppo liikkua. Vaalean ruskeat kivet sointuvat rakennuksiin ja perennapenkin kaarevat muodot elävöittävät aluetta.

Vanha piha ei houkuttanut ulos. Lisäksi nurmikolla oli erittäin vaikea liikkua rollaattorilla.

Pihan kasveja

Soihnunauhus kukkii loppukesällä pitkään töyhtömäisin oranssinkeltaisin kukin. Isot lehdet ovat rehevät ja näyttävät.

Kasvi on helppohoitoinen eikä vaadi jakamista. Parhaimmin soihnunauhus menestyy multavassa, ravinteikkaassa ja hyvin kalkitussa maassa.

Ryhdykkäät **isomaksaruohot** sopivat hyvin perennanpenkkiin. Suurikokoiset maksaruohot voivat kasvaa hyvällä paikalla jopa 60 senttiä korkeiksi.

Isomaksaruoho kuuluu syksyn viimeisiin kukkijoihin.

Maksaruohot ovat kiitollisia hoitettavia. Edellisen vuoden kuivuneet varret voi kerätä keväällä pois.

Kasvit viihtyvät syvässä mullassa aurinkoisella paikalla. Koska isomaksaruoho varastoi kosteutta nahkeiden lehtien sisään, se pärjää kuivissakin oloissa.

Kasvia on helppo lisätä pistokkaista ja se juurtuu helposti.

Isomaksaruoho kasvaa alkuperäisenä luonnonkasvina Etelä- ja Lounais-Suomessa.

Perhosille, kimalaisille ja mehiläisille isomaksaruoho on hyvä mesikasvi.

Kuunilijat ovat varjoisan tai puoli-varjon kasveja.

Lehdet voivat olla vihreän eri sävyisiä, valkoisen tai keltaisen kirjava, keltaisia, sini- tai harmaalehtisiä. Kukinnot ovat kellomaisia ja kasvavat ylväästi korkeisiin varsiin lehtiä korkeammalle.

Kuunilijat tarvitsevat vettä läpäisevän, ravinteikkaan kasvualustan.

Komeannäköinen **isotöyhtöangervo** on pitkäikäinen ja terve perenna, jonka voi istuttaa yhtä hyvin aurinkoon kuin varjoon.

Isotöyhtöangervo kasvaa 100-150 cm korkeaksi ja sitä voi käyttää pensaiden tapaan.

Kesä-heinäkuussa pääsee ihailemaan kermarvaaleita kukintoja.

Isotöyhtöangervo kestää kovatkin talvet. Parhaimmin isotöyhtöangervo viihtyy kosteassa, humuspitoisessa ja erittäin ravinteikkaassa maassa.

Jaloangervoista saa upeasti kukkivia ja helppohoitaisia ryhmiä puoli-varjoon.

Lähilajeja ja lajikkeita on useita. Koko vaihtelee lajin mukaan. Lehdistö on 20-40 senttiä korkea, kukkavarret nousevat 50-100 sentin korkeuteen.

Kukinnan väri vaihtelee lajin mukaan valkoisesta ja lilasta punaiseen.

Jaloangervot pitävät ravinteikkaasta ja hieman happamasta maasta.

Monilajikkeinen **perheomenapuu** on hyvä ratkaisu, silloin kun pihassa riittää tilaa vain yhdelle omenapuulle.

Kääpiökasvuisiin perusrunkoihin vartetut omenapuita soveltuvat pienen hedelmäpuuksi. Lähes kaikki perusomenalajikkeita on jo saatavana pienikokoisina, samoin joitakin päärynälajikkeita.

Perheomenapuiden ympärillä on tulisalviaa, isoa maksaruohoa, kuunilijaa, harjuherneitä ja matalia samettikukkia.

Vanhan tutut perennat herättävät rakkaita muistoja.

Säleikkö suojaa pihaa ja köynnökset saavat siltä hyvää tuen.

Perinnekasvi päivänkakkaran kerrattu muoto. Tämä vanha kasvi on nykyään jo todella harvinainen.

Lahjoituksia ja talkoohenkeä

Kaikkia kasveja ei tarvinnut ostaa. Osa pihan vanhoista kasveista voitiin istuttaa uudelleen ja ihmiset toivat myös omia kasvejaan pihan koristeeksi.

Koko pihauudistus toteutui nopeasti ja pienellä budjetilla. Hannele Holmberg aloitti suunnittelun maaliskuussa ja elokuussa työt oli saatu päätökseen.

Suunnittelun Holmberg teki ilmaiseksi, kivilaatat tulivat lahjana paikalliselta yrittäjältä, puurakenteet saatiin hyvin edullisesti ja työt tehtiin talkoilla.

- Olin vielä suunnitellut erivärisen kivetyksen, kiertämään yrttikatosta. Se olisi auttanut dementiaasta kärsivää ohjautumaan takaisin sisätiloihin. Siihen ei valitettavasti rahat riittäneet, mutta muuten saatiin aikaiseksi se, mitä toivottinkin.

Nyt pihasta nauttivat potilaat omaiset ja hoitajat. Tukevilla penkeillä on mukava juoda kahvia ja ihailia samalla kasvien vehreyttä ja kukintaa.

- On ollut hienoa kuulla, että piha on uusimisen jälkeen ollut sataprosenttisessa käytössä, pihasuunnittelija Hannele Holmberg toteaa iloisena. □

Teksti: Anne Jessen

Kuvat: Hannele Holmberg

Lisätietoja: www.pihasuunnittelu.info

ukonhattua, jaloangervoa ja isotöyhtöangervoa.

Ruukuissa kasvaa pelargonioita ja verenpisaraa, jotka otetaan talveksi sisälle.

Lisää väriä saadaan kesäkukista, kuten hajuberneistä ja matalista samettikukista.

Hävukasveja seunustoille ei voinut ajatella, koska talvella katoilta tippova lumi olisi saattanut murskata ne alleen.

Perennapenkit
houkuttelevat myös
perhosia pihalle
katselijoiden iloksi.
Istutusten kaarevat reunat
luonnonkivineen
pehmentävät pihan ilmettä.

Luonnonkivet
pehmentävä pihaa.